

способов освоения человеком мира (аксиология, праксеология, гносеология) субъект-личностные, субъект-субъектному, деятельностный компетентностям, а также критериям, показателям социально-перцептивного, интерактивного, коммуникативного компонента профессиональной готовности будущего социального работника, так и очертить определенные пути актуализации и развития указанных компонентов и диагностический инструментарий их изучения, что в перспективе позволяет построить целостную систему мониторингу профессиональной подготовки будущих социальных работников и разработать эффективные психолого-педагогические стратегии актуализации и формирования компонентов профессиональной готовности будущего социального работника.

Ключевые слова: критерии и показатели профессиональной готовности студента-социального работника, система мониторинга, психолого-педагогические стратегии актуализации и формирования компонентов профессиональной готовности будущего социального работника.

BASIC COMPONENTS AND PERTINENT PROFESSIONAL QUALITIES OF THE PROSPECTIVE SOCIAL WORKERS: MONITORING AND FORMATION

S.O. Kubitskiy

Abstract. On the basis of the system simplification method, the task of identifying the cornerstones and the related personality-professional qualities of future social workers has been solved. This allowed how to construct a table of correspondence of methods of human development of the world (axiology, phraseology, gnoseology), subject-personality, subject-subjective, activity competencies, as well as criteria, indicators, social-perceptual, interactive, communicative components of professional readiness the future social worker, and outline some of the ways to update and develop these components and diagnostic tools for their study, which in the long run allows you to build a holistic monitor system end training of future social workers and develop effective psychological and pedagogical strategies and updating components forming professional readiness of future social worker.

Key words: criteria and indicators of professional readiness of student-social worker, monitoring system, psychological and pedagogical strategies of actualization and formation of components of professional readiness of the future social worker.

УДК 378:001.891

СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЕКОНОМІСТА ЯК БАГАТОПРОФІЛЬНОГО ФАХІВЦЯ

Ю.С. КУБІЦЬКИЙ, кандидат економічних наук, доцент МАУП

Анотація. На основі методу системного спрощення зроблена спроба обґрунтувати структуру професійної компетентності економіста як багатопрофільного фахівця, що вміщує два типи компетентностей, котрі реалізують як три багатопрофільні компоненти компетентностей (суб'єкт-особистіть, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, діяльність) так і три спеціалізовано-фахові компоненти компетентностей (мотиваційно-ціннісний, рефлексивно-регулятивний, функціонально-процесуальний компоненти) економіста. За таких умов процес професійної підготовки майбутнього економіста має орієнтуватися на формування зазначених типів компетентностей, що дозволяє побудувати чіткий алгоритм зазначеного процесу. У подальшому важливим постає обґрунтування системи функціонально-змістового співвідношення двох типів компетентностей та розробка конкретних шляхів їх формування у процесі професійної підготовки у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: економіст, професійно-особистісні компетентності майбутнього економіста, багатопрофільний фахівець, творчий характер діяльності економіста.

© Ю. С. Кубіцький, 2017

Актуальність (Introduction). Наріжною тенденцією сучасного світу є плинне зростання кількості інформації, підвищення ролі особистості людини, значна інтелектуалізація її діяльності, швидкоплинність зміни техніки і технологій. За таких умов формування професійної компетентності постає важливим аспектом у процесі підготовки спеціалістів будь-якої галузі людської діяльності. Глибока фахова компетентність є одним із головних пріоритетів закладів освіти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Проблема компетентнісного підходу в освіті знаходиться у центрі уваги багатьох науковців (Л. Анциферова, Г. Балл, С. Батишев, С. Вершловський, В. Журавльов, А. Хуторський, І. Ящук та ін.). Велика кількість науковців (В. Баркасі, О. Білик, Н. Босак, Н. Веніг, І. Воробйова, Л. Голованчук, С. Горобець, Ю. Головач, І. Дроздова, Н. Завіниченко, Л. Карпова, С. Козак, О. Коломінова, О. Мамчич, О. Мармаза, Г. Марченко, А. Онкович, О. Палій, О. Петрашук, О. Селіванова, С. І. Селіверстов, В. Топалова, Л. Шевчук, І. Ящук та ін.) присвятили свої дисертаційні роботи проблемі компетентності.

Однак проблемним залишається те, що компетентність пов'язується не тільки зі специфічним обсягом знань, умінь та навичок, готовністю та здатністю їх ефективного використання у практичній діяльності (у науковій літературі існує різнобічне розуміння професійної компетентності як «інтегральної характеристики ділових та особистісних якостей спеціаліста» [1, с. 383]; «потенційної готовності вирішувати завдання із знанням справи»; «підвалини педагогічної майстерності, яку повинен формувати ВНЗ» [8, с. 37], «критерію підготовленості фахівця» [11, с. 21]), але й із спроможністю їх застосування фахівцями у нових соціально-економічних галузях, де засвоєні знання можуть виявитись застарілими.

За таких умов усі навчальні дисципліни мають спрямовуватися на розвиток глибокої фахової компетентності, а проблема формування професійної компетентності у студентів засобами непрофільюючих дисциплін є важливою і актуальною. Зазначене потребує якісно нового рівня викладання як базових, так і фахових дисциплін, забезпечення інтелектуальної, психологічної, моральної готовності до праці в нових умовах майбутніх фахівців.

Відтак, як засвідчує аналіз сучасної соціокультурної й економічної ситуації, у комплекс відповідних компетентностей має входити компонент, який вміщує аспект універсалізації і модифікації знань, вміння використовувати ці знання в умовах швидкої зміни в галузі сучасних економічних технологій, а сам процес професійної підготовки має спрямовуватися на становлення *багатопрфільного фахівця*.

Це, у свою чергу, актуалізує проблему структури професійної компетентності майбутнього економіста, який має відповідати запиту на багатопрфільного фахівця, здатного до швидкого реагування на заклики часу, спроможного швидко й ефективно опановувати новими сферами економічної теорії та практики.

Відповідно, **метою (purpose)** статті постає обґрунтування структури професійної компетентності майбутнього економіста як багатопрфільного фахівця.

Результати (Results). Орієнтація на формування багатобічного, багатопрфільного фахівця передбачає творчий характер діяльності, що викликає позитивні емоції та сприяє професійному самовдосконаленню та самоактуалізації як взагалі у житті, так і у професійній діяльності.

Структура компетентності багатопрфільного фахівця-економіста впливає з принципу єдності свідомості та діяльності, особливостей професійної діяльності та її основних компонентів. За таких умов професійну компетентність слід розуміти в процесуально-динамічному аспекті, оскільки вона виявляється через творчу діяльність, має діалектичний характер, охоплює всі новоутворення особистості, постає наріжною метою, до реалізації якої має прагнути фахівець у процесі особистісно-професійного розвитку.

Аналізуючи компоненти професійної компетентності сучасного фахівця, можна говорити про своєрідність та особливості цих компонентів у представників різних сфер професійної діяльності, зокрема в економістів.

Якщо говорити про багатопрфільного фахівця, то він, на нашу думку, має характеризуватися двома аспектами професійної компетентності:

- аспект багатопрфільної компетентності;

- аспект спеціалізовано-фахової компетентності.

Розглянемо перший аспект. Він має реалізовувати універсальний характер щодо опису системи компетентностей та їх характеристики. Серед всіх відомих систем компетентностей можна послатися на цілісний опис особистості фахівця, який через принцип теоретичного (системного) спрощення та узагальнення дає можливість виокремити три групи ключових компетентностей: *компетентності, що відносяться до самого себе як особистості, як суб'єкта життєдіяльності; компетентності, що відносяться до взаємодії людини з іншими людьми; компетентності, що відносяться до діяльності людини, що виявляються у всіх її типах і формах* [4, с. 35-38].

Теоретико-методологічною засадою диференціації зазначених груп ключових компетенцій як основи для формування багатoproфільного фахівця можуть бути сформульовані у вітчизняній психології положення про те, що людина є суб'єктом спілкування, пізнання, праці (Б. Ананьев), що людина виявляється в системі відносин до суспільства, інших людей, до себе, до праці (В. Мясищев). Такий триадний характер активності людини корелює із *узагальненою класифікацією моделей сучасного фахівця* (за А. Сбруєвою), яка містить 1) *модель діяльності*, 2) *модель професійних характеристик*, 3) *модель розвитку* [10, с. 159].

У зв'язку з цим можна навести й універсалізацію якісних характеристик людини, побудовану І. Марковою, яка ці характеристики диференціює на три основні групи:

1) психофізіологічні (здібності людини, стан її здоров'я, працездатність, витривалість, тип нервової системи та ін.);

2) кваліфікаційні (обсяг, глибина і різнобічність загальних і спеціальних знань, трудових навичок і умінь, що обумовлюють здібності працівників до праці певного змісту і складності);

3) соціальні (рівень соціальної зрілості, ціннісні орієнтації, потреби, мотиви, цілі, очікування і інтереси у сфері праці) [6].

Це, у свою чергу, відповідає *інтегрованій якості особистості фахівця*, яка містить такі три аспекти, як:

1) інтелектуальні навички (діагностування явищ і процесів, їх аналіз; інноваційна діяльність, самоосвіта; спілкування, прийняття рішень, адаптація в колективі, колективна робота, позитивна конструктивна поведінка);

2) професійні знання та навички фундаментального характеру (основа для забезпечення професійної мобільності);

3) підприємницькі навички (особиста ініціатива, творче ставлення до роботи, здатність до осмислення перспектив її розвитку, передбачення ризиків у прийнятті нових рішень, розуміння законів бізнесу) [2, с. 116].

Триадний принцип розподілу компетентностей багатoproфільного фахівця реалізується у технології підготовки фахівця, за В. А. Оганесовим, яка включає:

1) *Змістовний компонент*: тематична інтеграція знань, умінь, спрямованих на формування професійної компетентності, готовності до професійної діяльності. Основним засобом інтеграції тут постає міждисциплінарний підхід, проблемна організація матеріалу.

2) *Емоційно-ціннісний компонент*: формування інтересу до професійної діяльності, мотивація навчально-професійної діяльності. З метою формування зазначеного компонента тут використовуються такі засоби, прийоми, як: самооцінні тести, практичні завдання, пов'язані з реальною виробничо-господарською практикою.

3) *Діяльнісний компонент*: формування компетенцій, професійних якостей. Основні засоби формування зазначеного компонента є тренінг, виробнича практика тощо [7].

У зв'язку з цим зазначимо, що дослідження Г. Юркевич дозволяють виокремити найбільш значущі якості сучасного професіонала.

1) Якості, що характеризують ставлення фахівця до себе і свого саморозвитку: а) волевові якості; б) емоційно-динамічні якості; в) інтелектуальні якості; г) якості, що характеризують загальний стиль поведінки та діяльності фахівця.

2) Якості, що характеризують ставлення до колег, підлеглих та системного оточення – комунікабельність, візуальність, уважність, контактність, справедливість, авторитетність, вимогливість, емпатія та ін.

3) Якості, що характеризують ставлення фахівця до управлінської діяльності та вирішення управлінських задач – високий професіоналізм, творчий характер праці, почуття нового, почуття ситуації, масштабність мислення та ін. [12].

Таким чином ми виявили тріадний компетентнісний принцип багатoproфільного (універсального) фахівця, який реалізує диференціацію компетентностей за трьома ознаками: *суб'єкт-особистість, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, діяльність* [4, с. 35-38].

Такий підхід до проблеми змісту професійної компетентності можна класифікувати за трьома засадами, як це показано у таблиці 1. [4, с. 35-38].

Таблиця 1

Авторські концепції професійної компетентності сучасного фахівця, диференційовані за принципами трьох компетентних сфер

АВТОРСЬКА КОНЦЕПЦІЯ	ГОЛОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ		
	<i>Суб'єкт-особистість</i>	<i>Суб'єкт-суб'єктна взаємодія</i>	<i>Діяльність</i>
<i>Концепція Н. Кузьміної</i>	Автопсихологічні компетенції, знання позитивних та негативних аспектів своєї діяльності	Диференційно-психологічні, соціально-психологічні компетенції	Методичні, спеціальні та професійні компетентності, знання предмета та методів професійної діяльності економіста
<i>Система А. Маркової</i>	Професійні позиції, особистісні особливості, особистісні, індивідуальні компетентності	Соціальні компетентності	Професійні знання, уміння, спеціальні компетентності економіста
<i>Система Г. Белицької</i>	Здатність інтегрувати знання, концептуальна, емоційно-перцептивна компетентність	Емоційно-психологічні компетентності	Компетентності у певних сферах діяльності
<i>Система професійної компетентності, запропонована проектами Ради Європи</i>	Здатність навчатися, саморозвиток	Соціально-політична компетентність, здатність жити у полікультурному суспільстві, комунікативна компетентність	Робота зі спеціальною та загальнокультурною інформацією
<i>Система В. А. Кальнія та С. Шишова</i>	Побутова компетентність	Громадянська компетентність	Професійна компетентність
<i>Система, що висвітлена у доповіді «Стратегія модернізації» (2001 р.)</i>	Пізнавальна, побутова, культурно-дозвілєва компетентності	Громадянсько-суспільна компетентність	Соціально-трудова компетентність
<i>Система А. Хуторського</i>	Ціннісно-сміслова, загальнокультурна, особистісна компетентності	Комунікативна компетентність	Навчально-пізнавальна, інформаційна, соціально-трудова компетентності

<i>Система Клауса Скали</i>	Самовиховання та саморефлексія, здатність до соціального діагнозу	Ведення спілкування, здатність працювати у команді, керування робочими процесами, організаційна компетентність	Компетентність у комунікації, роботі з новими комп'ютерними технологіями
---------------------------------	---	--	--

Для того щоб зреалізувати *сутність компетентностей універсального фахівця*, можна використати список компетентностей, які, за Дж. Равеном [9, с. 281-296], мають охопити професійно-особистісні риси фахівця, що ми диференціюємо за трьома ознаками:

Суб'єкт-особистість: залучення емоцій у процес діяльності; адаптивність (відсутність почуття безпорадності); впевненість у собі; самоконтроль; готовність і здатність навчатися самостійно; схильність до міркувань про майбутнє (звичка до абстрагування та рефлексії); самостійність мислення, оригінальність; критичне мислення; готовність покладатися на суб'єктивні оцінки і йти на помірний ризик; відсутність фаталізму.

Суб'єкт-суб'єктна взаємодія: пошук і використання зворотного зв'язку; дослідження навколишнього середовища для виявлення його можливостей і ресурсів (як матеріальних, так і людських); впевненість у доброзичливому ставленні суспільства до інновацій; установка на взаємний вииграш і широта перспектив; довіра; ставлення до правил як показників бажаних способів поведінки; здатність до спільної діяльності заради досягнення мети; здатність спонукати інших людей працювати спільно заради досягнення поставленої мети; здатність прислухатися до інших людей і брати до уваги те, що вони говорять; готовність дозволяти іншим людям приймати самостійні рішення; здатність розв'язувати конфлікти і пом'якшувати розбіжності; здатність бути підлеглим і ефективно працювати у цієї якості; терпимість стосовно різних стилів життя оточуючих; розуміння плюралістичної політики; готовність займатися організаційним і суспільним плануванням; прагнення до суб'єктивної оцінки особистісного потенціалу співробітників.

Діяльність: увага до проблем, пов'язаних із досягненням поставлених цілей; тенденція до більш ясного розуміння цінностей і установок стосовно конкретної мети; тенденція контролювати свою діяльність; готовність вирішувати складні питання; готовність працювати над дискусійними проблемами, що викликають занепокоєння; готовність використовувати нові ідеї й інновації для досягнення мети; знання того, як використовувати інновації; наполегливість; використання ресурсів; здатність приймати рішення; персональна відповідальність.

Переходячи до **конкретних компетентнісних характеристик сучасного економіста**, наведені універсальні сфери та їх багатопрофільний зміст можна наповнити конкретним змістом, спираючись на аналіз його професійних якостей, які подано у відповідних документах щодо конкретних напрямків підготовки економістів. Це дозволяє урахувати специфіку економічної галузі знань та практичної діяльності в сфері економіки.

Згідно стандарту вищої освіти України професійна діяльність фахівця з напрямку «економіст» полягає у реалізації загальних функцій керування шляхом здійснення переважно евристичних, адміністративних і частково операторських процедур праці; у вмінні приймати тактичні та стратегічні рішення у межах своєї компетенції; у керуванні первинними підрозділами, як лінійними (основна діяльність) або функціональними (кадри, комерційна діяльність, транспортна, постачання і збуту, діяльність господарського забезпечення), а також самостійними організаціями на всіх стадіях їхнього життєвого циклу переважно без, або з мінімальним апаратом керування (заступник, бухгалтерія); у керівництві підлеглими, компетенція яких не вище молодших фахівців і бакалаврів. Основні напрямки професійної діяльності полягають в організаційно-управлінській, адміністративно-господарській або інформаційно-аналітичній роботі [3].

Відповідно до принципів дидактики вищої школи щодо зв'язку знань з уміннями і навичками [5, с. 178], для майбутніх фахівців економічного профілю професійні знання реалізуються у ключових компетенціях, зміст яких визначається за провідними функціями фахівців у системі професійної діяльності та за відповідними професійними якостями. Так, відповідно до освітніх стандартів підготовки бакалаврів і магістрів економічних спеціальностей провідні функції фахівців економічного профілю вміщуються такі, як: планувальна (планування діяль-

ності за фахом, планування кадрів тощо); організаційна (організація робіт згідно з посадовими інструкціями); управлінська (управління процесом виконання робіт, засобами тощо); контрольна (здійснення контрольно-аналітичної функції за результатами діяльності, моніторинг стану відповідного об'єкту спрямування діяльності, забезпечення дотримання нормативної та законодавчої бази тощо); методична (впровадження прогресивних форм і методів виконання професійної діяльності); технологічна (виконання функціональних обов'язків за фахом).

На основі аналізу структури особистісно-професійної компетентності майбутнього економіста сконструюємо цю структуру за допомогою трьох розглянутих вище засад (сфер).

Мотиваційно-ціннісний (сфера суб'єкт-особистість) компонент змістової структури професійної компетентності майбутнього економіста вміщує: мотиви, цілі, потреби, ціннісні установки актуалізації професійної ключових компетенцій у галузі економіки; творчий інтерес до постійного оновлення економічних знань; оволодіння ефективними способами формування професійної компетентності економіста; відповідальність, орієнтація на успіх у діяльності, оптимізм, позитивна «Я-концепція», прагнення до самореалізації та самовдосконалення

Рефлексивно-регулятивний (суб'єкт-суб'єктна взаємодія) компонент змістової структури професійної компетентності майбутнього економіста являє собою реалізацію вміння свідомо контролювати результати своєї діяльності і рівень власного розвитку; сформованість креативності, ініціативності, орієнтованості на співробітництво, співтворчість; впевненість у собі, схильність до самоаналізу, здатність до передбачення. Цей компонент професійної компетентності реалізує регуляцію особистісних досягнень, пошуку особистісних смислів у спілкуванні з оточуючими, збудником професійного зростання, вдосконалення майстерності, формування індивідуального стилю діяльності [3].

У зв'язку з цим важливими постають вміння майбутнього економіста контролювати свої емоційні стани та бути лідером у своїй галузі, проявляти переконливість, ініціативність, гнучкість, бути спроможним реалізувати ефективне планування діяльності, ставити цілі та ефективно приймати відповідні рішення на основі вимогливості до себе, дисциплінованості, цілеспрямованості, здатності до особистісної рефлексії та спостереження, що проявляється у незалежності думки та впевненості в собі, стриманості, здійснення впливу на оточуючих з метою вирішення відповідних завдань виробництва та управління. Важливою також постає й соціальна перцепція та емпатія, вміння застосувати зусилля для зменшення імовірності невдач за допомогою мобілізації енергії, цілеспрямованості.

Функціонально-процесуальний (діяльнісна сфера) компонент змістової структури професійної компетентності майбутнього економіста представлений насамперед функціонально-професійними знаннями в галузі економіки, тобто теоретико-методологічними знаннями в сфері світоглядних, гуманітарних, професійних наук; універсальними способами пізнання і практичної діяльності. Тут виявляється інтуїція, креативний аспект діяльності як здатність генерувати й обґрунтовувати нові ідеї завдяки розумному ризику та знаходження додаткових інформаційних ресурсів, передбачення наслідків своїх дій у контексті міжособистісних інтеракцій. Важливими постають також і здатність до навчання, уміння працювати в команді, диференціювати стратегічні та тактичні цілі, широка ерудиція у фундаментальних та спеціальних сферах діяльності.

Функціонально-процесуальний компонент є стрижнем формування функціональної компетентності економіста, яка полягає у набутті цілого комплексу знань: гуманітарних, соціально-економічних, природничо-наукових, загально професійних, спеціальних дисциплін; здобутті навичок творчої діяльності спеціаліста, яка трансформується з потенційного в діяльнісний стан [11, с. 21-29].

Висновки і перспективи (Discussion). Відтак, можна говорити про два аспекти фахівця-економіста, які реалізують його багатопрофільні та спеціалізовано-фахові компетентності. При цьому процес професійної підготовки майбутнього економіста має орієнтуватися на формування зазначених аспектів, що дозволяє побудувати чіткий алгоритм зазначеного процесу.

Перспективи дослідження полягають як в обґрунтуванні системи функціонально-змістового співвідношення двох типів компетентностей, так і в розробці шляхів їх формування у процесі професійної підготовки у ВНЗ.

Список використаних джерел

1. Батышев С.Я. Энциклопедия профессионального образования: В 3 т. / С.Я. Батышев. – М.: Педагогика, 1998. – Т. 2. – 504 с.
2. Вознюк О.В. Педагогічна синергетика: генеза, теорія і практика : Монографія / О.В.Вознюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2012. – 708 с.
3. Горобець С. М. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк / С.М. Горобець. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С. 320-334.
4. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия / И.А. Зимняя. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 42 с.
5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб / А.І. Кузьмінський. – К. Знання, 2005. – 486 с
6. Маркова А. К. Психология труда учителя / А. К. Маркова. – М. : Знание, 1993. – 325 с.
7. Оганесов В. А. Подготовка конкурентоспособного специалиста в условиях диверсификации высшего образования // Автореф. дисс... канд. пед. наук: спец. – 13.00.08: «Теория и методика профессионального образования» / В. А. Оганесов. – Ставрополь, 2003. – 22 с.
8. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища школа, 1997. – 349 с.
9. Равен Дж. Компетентность в современном обществе / Дж. Равен. – М.: Когито-центр, 2002. – 396 с.
10. Сбруева А.А. Порівняльна педагогіка / А.А. Сбруєва. – Суми: Університетська книга, 2005. – 320 с.
11. Чошанов М.А. Дидактическое конструирование гибкой технологии обучения / М.А. Чошанов // Педагогика. – 1997. – № 2. – С. 21-29.
12. Шинкарук Л.В. Структурні характеристики національної економіки у контексті міжнародних порівнянь / Структурні зміни та економічний розвиток України // за ред. Л. В. Шинкарук; Ін-тут екон. та прогнозування. – К: ВПЦ «Експрес», 2011. – С. 114–132.
13. Юркевич Г. Й. Психологічні детермінанти розвитку особистості менеджера // Автореф... канд. псих. наук: спец. 19.00.05 – «Соціальна психологія» / Г. Й. Юркевич. – К., 1999. – 21 с.

References

1. Batyshev, S.Ya. (1998) Entsiklopediia proffessionalnogo obrazovaniia [Encyclopedia of vocational education]. Moskov, 504.
2. Vozniuk, O.V. (2012) Pedagogichna cynergetyka: geneza, teoriia i praktyka [Pedagogical synergetics: genesis, theory and practice]. Zhytomyr, 708.
3. Gorobets, S.M. (2011) Profesiina pedagogichna osvita: kompetentnisnyi pidkhid [Vocational teacher education: competence approach]. Zhytomyr, 320-334.
4. Zimniaia, I.A. (2004) Klyuchevye kompetentnosti kak rezultativno-tselevaia osnova kompetentnostnogo podkhoda v obrazovanii [Key competencies as the effective and targeted basis of a competent approach in education]. Moskov, 42.
5. Kuzminskyi, A.I. (2005) Pedagogika vyshchoi shkoly [Pedagogy of high school]. Kyiv, 486.
6. Markova, A.K. (1993) Psikhologiiia truda uchytelia [Psychology of teacher's work]. Moskov, 325.
7. Oganegov, V.A. (2003) Podgotovka konkurentosposobnogo spetsyalista v usloviakh diversifikatsii vysshego obrazovaniia [Preparation of a competitive specialist in the context of higher education diversification]. Stavropol, 22.
8. Ziazyun, I.A., Kramushchenko, L.V., Kryvonos, I.F. (1997) Pedagogichna maisternist [Pedagogical skill]. Kyiv, 349.
9. Raven, Dzh. (2002) Kompetentnost v sovremennom obshchestve [Competence in mod-

ern society]. Moskov, 396.

10. Sbrueva, A.A. (2005) Porivnialna pedagogika [Comparative pedagogy]. Sumy, 320.

11. Choshanov, M.A. (1997) Didakticheskoe konstruirovaniie gibkoi tekhnologii obucheniia [Didactic design of flexible learning technology]. Pedagogika, № 2, 21-29.

12. Shynkaruk, L.V. (2011) Strukturni kharakterystyky natsionalnoi ekonomiky u konteksti mizhnarodnykh porivnian [Structural characteristics of the national economy in the context of international comparisons]. Strukturni zminy ta ekonomichni rozvytok Ukrainy. K: VPTs «Ekspres». 114–132.

13. Yurkevych, G.Y. (1999) Psykhologichni determinanty rozvytku osobystosti menedzhera [Psychological determinants of personality development manager]. Kyiv, 21.

СТРУКТУРА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩЕГО ЭКОНОМИСТА КАК МНОГОПРОФИЛЬНОГО СПЕЦИАЛИСТА

Кубицкий Ю.С.

Аннотация. На основе метода системного упрощения предпринята попытка обосновать структуру профессиональной компетентности экономиста как многопрофильного специалиста, вмещающий два типа компетенций, которые реализуют трех многопрофильные компоненты компетенций (субъект-личные, субъект-субъектное взаимодействие, деятельность), так и три специализированно-профессиональные компоненты компетенций (мотивационно-ценностный, рефлексивно-регулятивный, функционально-процессуальный компоненты) экономиста. При таких условиях процесс профессиональной подготовки будущего экономиста должен ориентироваться на формирование указанных типов компетенций, позволяющий построить четкий алгоритм указанного процесса. В дальнейшем важным возникает обоснование системы функционально-смыслового соотношения двух типов компетенций и разработка конкретных путей их формирования в процессе профессиональной подготовки в вузе.

Ключевые слова: экономист, профессионально-личностные компетентности будущего экономиста, многопрофильный специалист, творческий характер деятельности экономиста.

THE STRUCTURE OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE PROSPECTIVE ECONOMIST AS A MULTIPROFILE PROFESSIONAL

Kubitskyi Yu.S.

Abstract. On the basis of the system simplification method, an attempt has been made to substantiate the structure of professional competence of an economist as a multi-disciplinary specialist, which includes two types of competencies that implement as three multi-component components of competence (subject-personality, subject-subject interaction, activity), and three specialized-professional components of competencies (motivational-value, reflexive-regulatory, functional-procedural components) of an economist. Under such conditions, the process of training future economist should focus on the formation of these types of competencies, which allows building a clear algorithm for this process. Subsequently, the substantiation of the system of functional and content correlation of two types of competencies and the development of specific ways of their formation in the process of professional training in higher education appears to be important.

Key words: economist, professional-personal competence of a future economist, a multi-profile specialist, creative character of the activity of an economist.